

Gerecht van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 53/22
Luxemburg, 30 maart 2022

Arresten in de zaken T-323/17
Martinair Holland/Commissie, T-324/17 SAS Cargo Group e.a./Commissie,
T-325/17 Koninklijke Luchtvaart Maatschappij/Commissie, T-326/17 Air
Canada/Commissie, T-334/17 Cargolux Airlines/Commissie, T-337/17 Air
France-KLM/Commissie, T-338/17 Air France/Commissie, T-340/17 Japan
Airlines/Commissie, T-341/17 British Airways/Commissie, T-342/17
Deutsche Lufthansa e.a./Commissie, T-343/17 Cathay Pacific
Airways/Commissie, T-344/17 Latam Airlines Group en Lan
Cargo/Commissie, T-350/17 Singapore Airlines en Singapore Airlines
Cargo/Commissie

Pers en Voorlichting

Kartel op de luchtvrachtmarkt: het Gerecht doet uitspraak over de beroepen van meerdere luchtvaartmaatschappijen

Op 9 november 2010 heeft de Europese Commissie een besluit¹ vastgesteld dat was gericht tegen meerdere ondernemingen op de markt voor luchtvracht (hierna: „vervoerders”) die tussen december 1999 en februari 2006 hadden deelgenomen aan een prijskartel. Zij kregen geldboeten opgelegd voor in totaal ongeveer 790 miljoen EUR. Lufthansa en twee van haar dochterondernemingen hebben een immuniteitsverzoek ingediend op grond van de clementiemededeling van 2002². Zij kregen immuniteit tegen geldboeten. De Commissie stelde vast dat de vervoerders bepaalde voorschriften van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER) en de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer (Overeenkomst EG-Zwitserland) hadden geschonden. De mededingingsregeling had betrekking op diverse elementen die de prijs van de op deze markt aangeboden diensten bepaalden, met name de instelling van een brandstof- en een veiligheidstoeslag en de weigering om aan de expediteurs commissie over deze toeslagen te betalen. Bij arresten van 16 december 2015³ heeft het Gerecht van de Europese Unie meerdere beroepen tegen dit besluit toegewezen en het besluit nietig verklaard wegens interne tegenstrijdigheden die inbreuk maakten op de rechten van verdediging van de betrokken vennootschappen en het Gerecht verhinderden zijn toezicht uit te oefenen.

Op 17 maart 2017 heeft de Commissie een nieuw besluit⁴ vastgesteld, waarin zij het door het Gerecht vastgestelde motiveringsgebrek heeft hersteld.

¹ Besluit C(2010) 7694 definitief van de Commissie van 9 november 2010 betreffende een procedure op grond van artikel 101 VWEU, artikel 53 van de EER-Overeenkomst en artikel 8 van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer (zaak COMP/39258 – Luchtvracht).

² Mededeling betreffende immuniteit tegen geldboeten en vermindering van geldboeten in kartelzaken (PB 2002, C 45, blz. 3).

³ Arresten van het Gerecht van 16 december 2015: Air Canada/Commissie, [T-9/11](#), Koninklijke Luchtvaart Maatschappij/Commissie, [T-28/11](#), Japan Airlines/Commissie, [T-36/11](#), Cathay Pacific Airways/Commissie, [T-38/11](#), Cargolux Airlines/Commissie, [T-39/11](#), Latam Airlines Group en Lan Cargo/Commissie, [T-40/11](#), Singapore Airlines en Singapore Airlines Cargo/Commissie ([T-43/11](#)), Deutsche Lufthansa e.a./Commissie ([T-46/11](#)), British Airways/Commissie, [T-48/11](#), SAS Cargo Group e.a./Commissie, [T-56/11](#), Air France-KLM/Commissie, [T-62/11](#), Air France/Commissie, [T-63/11](#), Martinair Holland/Commissie, [T-67/11](#) (zie tevens perscommuniqué nr. [147/15](#)).

⁴ Besluit C(2017) 1742 final van de Commissie van 17 maart 2017 betreffende een procedure op grond van artikel 101 VWEU, artikel 53 van de EER-Overeenkomst en artikel 8 van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer (zaak AT.39258 – Luchtvracht).

De vervoerders die het besluit van 9 november 2010 hadden betwist, hebben bij het Gerecht opnieuw beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit of tot verlaging van het bedrag van de opgelegde geldboeten.

Het Gerecht verwerpt de beroepen van Martinair Holland, Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM), Cargolux Airlines, Air France-KLM, Air France, Lufthansa e.a., Singapore Airlines en Singapore Airlines Cargo en handhaaft de geldboeten die de Commissie deze vennootschappen heeft opgelegd.

Daarentegen verklaart het Gerecht het besluit van de Commissie gedeeltelijk nietig voor zover het betrekking heeft op Japan Airlines, Air Canada, British Airways, Cathay Pacific Airways, SAS Cargo Group e.a., Latam Airlines Group en Lan Cargo.

Japan Airlines: wat de routes vanuit derde landen naar de EER betreft, brengt het Gerecht in herinnering dat de Commissie buiten het grondgebied van de Unie of de EER verrichte gedragingen kan vaststellen en bestraffen voor zover deze op dit grondgebied ten uitvoer zijn gelegd of voor zover voorzienbaar was dat ze daar een onmiddellijk en wezenlijk gevolg zouden hebben. Volgens het Gerecht heeft de Commissie geen fout gemaakt door vast te stellen dat het voorzienbaar was dat de inbreuk, ook waar het deze routes betrof, dergelijke gevolgen zou hebben. Het Gerecht verduidelijkt dat de Commissie niet hoefde aan te tonen dat die inbreuk concrete gevolgen had, aangezien het om een mededingingsbeperking „naar strekking” ging.

Wat de intra-EER-routes en de routes tussen de Unie en Zwitserland betreft, stelt het Gerecht vast dat de Commissie Japan Airlines ten onrechte aansprakelijk heeft gesteld voor haar gedragingen met betrekking tot deze routes, aangezien het bestreden besluit meer dan tien jaar na het einde van de omstreden gedragingen is vastgesteld, dat wil zeggen na het verstrijken van de verjaringstermijn.

Air Canada en British Airways: het Gerecht verklaart het besluit van de Commissie gedeeltelijk nietig voor zover daarin is vastgesteld dat zij hebben deelgenomen aan het onderdeel van de inbreuk dat betrekking had op het betalen van commissie over de toeslagen. Daarentegen is het Gerecht van oordeel dat de Commissie terecht rekening heeft gehouden met de documenten die zijn verstrekt in het kader van het door Air Canada ingediende clementieverzoek dat zij nadien heeft willen intrekken.

Cathay Pacific Airways: volgens het Gerecht heeft de Commissie de inbreuk in strijd met de verjaringsregels aan deze onderneming aangerekend voor zover de inbreuk betrekking had op de intra-EER-routes en de routes tussen de Unie en Zwitserland.

Latam Airlines Group en Lan Cargo: het Gerecht verklaart het besluit van de Commissie gedeeltelijk nietig voor zover daarin wordt vastgesteld dat deze vervoerders hebben deelgenomen aan de onderdelen van de enkele voortdurende inbreuk die betrekking hadden op de veiligheidstoeslag en de weigering om commissie over de toeslagen te betalen. Het oordeelt ook dat de Commissie niet het bewijs heeft geleverd van hun deelname aan het onderdeel dat betrekking had op de brandstoftoeslag in de periode vóór 22 juli 2005 en dat zij de verjaringsregels heeft geschonden door hen aansprakelijk te stellen en een sanctie op te leggen voor hun deelname aan de inbreuk op de intra-EER-routes, de routes tussen de Unie en Zwitserland en de routes tussen staten die partij bij de EER-overeenkomst maar geen lidstaat van de Unie zijn, en derde landen.

SAS Cargo Group e.a.: het Gerecht is in tegenstelling tot de Commissie van oordeel dat SAS AB, SAS Cargo Group A/S en Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden niet hebben deelgenomen aan het onderdeel van de inbreuk dat betrekking had op de weigering om commissie over de toeslagen te betalen. Het Gerecht merkt tevens op dat deze vervoerders de bepalingen van het Unierecht en de EER-Overeenkomst inzake mededingingsregelingen gedurende een deel van de periode waarin de inbreuk heeft plaatsgevonden niet hebben geschonden op de routes vanuit Thailand naar de Unie wat het onderdeel aangaande de brandstoftoeslag betreft. Teneinde te verzekeren dat de beschuldigde vervoerders gelijk worden behandeld, verhoogt het Gerecht

echter een deel van het bedrag van de opgelegde geldboeten door in zijn berekening de waarden van de verkopen op te nemen die werden gerealiseerd op de interne routes in Denemarken, Zweden en Noorwegen.

Overzichtstabel van de geldboeten

Vervoerders	Door de Commissie vastgestelde geldboete (miljoen EUR)	Door het Gerecht vastgestelde geldboete (miljoen EUR)
Martinair Holland	15,40	Geldboete gehandhaafd (=)
SAS SAS Cargo Group Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden	5,36 (alleen Scandinavian Airlines System Denmark- Norway-Sweden) 4,25 (hoofdelijk opgelegd aan SAS Cargo Group en Scandinavian Airlines System Denmark- Norway-Sweden) 5,27 (hoofdelijk opgelegd aan SAS, SAS Cargo Group en Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden) 32,98 (hoofdelijk opgelegd aan SAS Cargo Group en SAS) 22,31 (alleen SAS Cargo Group)	7,03 (↑) (alleen Scandinavian Airlines System Denmark- Norway-Sweden) 5,94 (↑) (hoofdelijk opgelegd aan SAS Cargo Group en Scandinavian Airlines System Denmark- Norway-Sweden) 6,31 (↑) (hoofdelijk opgelegd aan SAS, SAS Cargo Group en Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden) 29,05 (↓) (hoofdelijk opgelegd aan SAS Cargo Group en SAS) 21,69 (↓) (alleen SAS Cargo Group)
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM)	2,72 124,44 (hoofdelijk met Air France-KLM)	Geldboete gehandhaafd (=)
Air Canada	21,04	17,95 (↓)
Cargolux Airlines International	79,90	Geldboete gehandhaafd (=)
Société Air France	182,92 (hoofdelijk met Air France-KLM)	Geldboete gehandhaafd (=)

Air France-KLM	182,92 (hoofdelijk met Société Air France) 124,44 (hoofdelijk met Air France-KLM)	Geldboete gehandhaafd (=)
Japan Airlines	35,70	28,88 (↓)
British Airways	104,04	84,46 (↓)
Deutsche Lufthansa Lufthansa Cargo Swiss International Air Lines	0	0
Cathay Pacific Airways	57,12	47,14 (↓)
Latam Airlines Group Lan Cargo	8,22 (hoofdelijk)	2,24 (↓) (hoofdelijk)
Singapore Airlines Singapore Airlines Cargo	74,80 (hoofdelijk)	Geldboete gehandhaafd (=)

NOTA BENE: Tegen de beslissing van het Gerecht kan binnen een termijn van twee maanden en tien dagen vanaf de betekening ervan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld bij het Hof.

NOTA BENE: Het beroep tot nietigverklaring strekt tot nietigverklaring van met het recht van de Unie strijdige handelingen van de instellingen van de Unie. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de lidstaten, de Europese instellingen en particulieren bij het Hof van Justitie of het Gerecht een beroep tot nietigverklaring instellen. Indien het beroep gegrond is, wordt de handeling nietig verklaard. De betrokken instelling moet in voorkomend geval de door de nietigverklaring van de handeling ontstane leemte in de regelgeving verhelpen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Gerecht niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de arresten ([T-323/17](#), [T-324/17](#), [T-325/17](#), [T-326/17](#), [T-334/17](#), [T-337/17](#), [T-338/17](#), [T-340/17](#), [T-341/17](#), [T-342/17](#), [T-343/17](#), [T-344/17](#) en [T-350/17](#)) is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170